

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA
TŘEBÍČSKA 16
HUMENNÉ

Príhovor redakcie

Milí čitatelia,

nový školský rok sa odnepamäti spája s príchodom jesene. Zamýšľali ste niekedy prečo je tomu tak? Nie je to náhoda. Do nového školského roka vstupujeme plní elánu, predsavzatí a síl, ktoré sme znovuzískali počas letných prázdnin, a tak ľahšie znášame pocity, ktoré v nás vyvolávajú pochmúrne, sychravé a upršané jesenné dni. Je pravda, že nástup jesene tzv. babie leto býva zväčša príjemný, no krátiace sa dni a predlžujúce sa noci nám postupne zhoršujú náladu a vyvolávajú negatívne emócie. Čo odporúčajú odborníci ako prevenciu pred jesennou depresívnou náladou? Jednoznačne zdravý životný štýl, teda dostatok spánku, vhodný šport či iné voľnočasové aktivity, stravu bohatú na vitamíny, ktorých je v jeseni v záhradách, poliach, lesoch dostatok. Aj my sa snažíme pridržovať týchto rád, a preto do výchovno-vzdelávacieho procesu zaraďujeme také aktivity, ktoré nielen rozširujú náš vedomostný obzor, ale prinášajú nám aj zábavu, radosť a relax. Pri organizácii mnohých z nich sme inšpirácie našli v krásnej jesennej prírode a výsledky sú obsahom tohto čísla nášho školského časopisu.

Mgr. Anna Hajníková a redakčná rada

Pekná jeseň znamená
veternú zimu.

Babie leto prináša
pekné dni v
jeseni.

Za peknou jeseňou
nasleduje tuhá
zima a úrodný rok.

Aká jeseň, taká jar.

Dlhá jeseň, krátka zima.

Za peknou
jeseňou nasleduje
tuhá zima a
úrodný rok.

Jeseň

je jedno z ročných období v miernom teplotnom pásme nasledujúce po lete a predchádzajúce zime. Astronomicky sa začína jesennou rovnodennosťou (okolo 23. septembra na severnej pologuli a 21. marca na južnej pologuli), a končí sa zimným slnovratom (okolo 21. decembra na severnej pologuli a 21. júna na južnej pologuli). V meteorológii sa podľa konvencie počíta ako celé mesiace september, október a november na severnej pologuli a marec, apríl a máj na južnej pologuli. (Zdroj: Wikipédia)

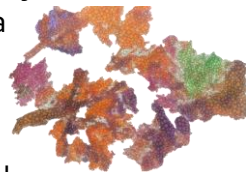

Jeseň

prichádza vždy v rovnakom období, ale je vždy iná. Je to obdobie, kedy sa príroda ukladá na zimný odpočinok. Znakom príchodu jesene je štebotavá pieseň lastovičiek, ktorú si spievajú pred odletom do slnečných a teplých krajín.

S príchodom jesene sa mení celá príroda, mení sa všetko vôkol

nás. Listy stromov najskôr zmenia farbu zo zelenej na žltú až na oranžovú a potom pomaly opadajú na zem, na ktorej vytvárajú farebné koberce. Pre školákov to neznamená len príchod chladnejšieho počasia, ale aj návrat do školských lavíc po dlhom prázdninovom oddychu. Ani si nevedomujeme, aké je len pre nás obdobie jesene dôležité. Záhrady a príroda, o ktorú sme sa po celý rok usilovne starali, nám vydá svoje bohatstvo.

Jeseň nás vie príjemne

prekvapiť. Pomedzi stromy a ulice fúka vetrik a vydáva niekedy zvuky, ktoré nám môžu vytvárať spolu s tmavou, zatahnutou oblohou neopakovateľnú atmosféru. Slniečko sa začína zubatieť. Pre deti a ich rodičov je jeseň obdobie na púšťanie šarkanov a na prechádzky po pestrofarebnom lese, kde môžeme

uvidieť zvieratká, ako sa začínajú pripravovať na zimný spánok. Aj zvieratká v prírode pociťujú príchod blížiacej sa zimy a preto zbierajú zásoby, aby prežili tuhú zimu. Je vidno, že príroda sa tiež

ukladá na zimný spánok, lebo keď príde baba zima a potrasie svojou perinou všetko bude spať pod bielou prikrývkou.

(Zdroj: www.tahaky-referaty.sk)

Listové tajomstvá

*Na jeseň zoskakujú
z horiacich stromov listy.
Každý si vezme so sebou
svoje tajomstvo.*

Kto ho môže poznať?

Kto ho môže zistiť?

*Možno len zametač v parku,
keď chodníky čistí.*

(Daniel Hevier)

Jesenné hmly

*Jesenné hmly a čľapkanice,
havrany letia zo zvonice.*

*Zlá pani Chrípka chodí tade-
očami sledí po záhrade.*

*Nemá strach z kanónov a
pušiek,*

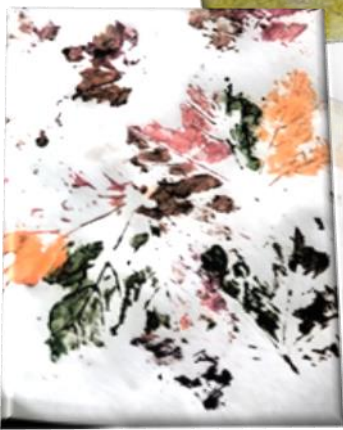
*Bojí sa jablčok a hrušiek,
ktoré nám žltnú na skřiniach.*

Z mydla má ešte väčší strach...

*A keď si dáme teplé šály,
zlá pani sa už isto vzdialí.*

(Miroslav Florian)

Celoročne sa snažíme vlastným príkladom a dobrým slovom presviedčať našich žiakov o škodlivosti drog pre mladý organizmus.

Aj v ročnom kalendári sú zvlášť dni a týždne venované tejto dôležitej problematike. Európsky týždeň boja proti drogám v čase od 20.11.2017 do

24.11.2017 začal Medzinárodným dňom bez fajčenia. Na vyučovacích hodinách sa počas celého týždňa mali možnosť žiaci a vyučujúci podľa vlastného výberu zoznamovať s rozsiahlou problematikou užívania drog, no predovšetkým s alternatívou zdravého životného štýlu. Vtedy sme aj viac hliadkovali, no niektorým žiakom z druhého stupňa sa darí prepašovať cigarety do školy. Pochvalu si zaslúži väčšina žiakov z prvého stupňa, ktorí ešte droge číslo jedna – cigarete neprepadli. Pre väčšinu našich žiakov je dobrou drogou hudba, šport, ale aj tvorivé aktivity. Preto sme v rámci protidrogovej kampane vyzvali na dlhodobú súťaž v žonglovaní „Žongluj, nedroguj!“ Navštívili sme každú triedu, ukázali, ako si vyrobiť papierové loptičky a ako trénovať žonglovanie, ako účinne zamestnať ruky vo voľných chvíľach. Papierové loptičky možno využívať vo výchovno-vzdelávacom procese podľa fantázie. Prvá súťaž s odmenami sa zrealizuje na oblúbenom celoškolskom karnevale.

V rámci drogovej prevencie

sme z výtvarných prác s protidrogovou tematikou vytvorili veľkoplošnú výstavku umiestnenú na chodbe v pavilóne C. Prostredníctvom nej vyzývame všetkých, aby do rúk už nikdy nezobrali cigaretu, ale aby tvorili, zdravo žili a športovali. „Zahod' a odmietaj cigaretu, alkohol a iné drogy! Pridaj sa k nám, k droge hudby, športu, k skrášľovaniu tried aj celej školy vlastnými rukami.“
PaedDr. V. Daňová

NeStaň sa otrokom!

Skúsenosti kriminalistov a obetí obchodovania s ľuďmi poukazujú na aktuálnosť tejto témy. Preto sme so žiakmi 6. – 9. ročníka našej školy uskutočnili besedu, ktorej cieľom bolo priblížiť rôzne formy obchodovania s ľuďmi, pomenovať rizikové situácie a formou diskusie nachádzať spôsoby, ako im predchádzať.

Súčasťou akcie bolo aj premietanie dokumentárneho filmu zachytávajúceho skutočné príbehy ľudí, ktorí sa stali súčasťou obrovskej zločineckej mašínérie obchodovania s ľuďmi. Nasledovala spoločná analýza a praktické rady, ako sa bezpečne a obozretne správať v neznámom prostredí, ako rozpoznať pochybné ponuky práce v cudzine a ako a kam sa obrátiť so žiadosťou o pomoc.

Mgr. M. Hvězdová

Sme proti násiliu a šikanovaniu

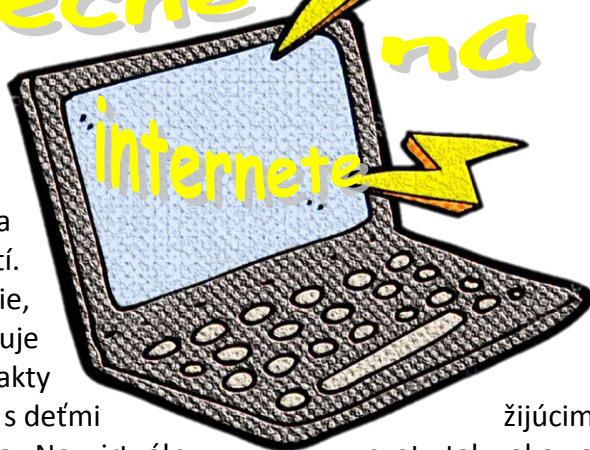

Týranie, šikanovanie, zlé zaobchádzanie a sexuálne zneužívanie detí je závažný až alarmujúci problém na celom svete. Preto aj my v našej škole venujeme tejto téme zvýšenú pozornosť v rámci prevencie a ochrany detí. Dňa 21.11.2017 sme pri príležitosti Svetového dňa prevencie týrania a zneužívania detí zrealizovali celoškolskú akciu. Počas akcie sa deti zapojili do zážitkových a hrových aktivít, prostredníctvom ktorých sa učili komunikovať, vyrovnávať sa s pocitmi hnevu, agresivity a adekvátne reagovať v záťažových situáciách. Zdôraznili sme aj tému násilia na internete, vydierania a sexuálneho násilia páchaného na deťoch. Filmy o deťoch očami obete šikanovania a agresora žiakov zaujali a podnietili ich k diskusii. Aj naďalej sa chceme zapájať do preventívnych aktivít, aby sme ochránili a pomohli našim deťom.

Mgr. M. Hvězdová

Bezpečne na

Internet je nevyhnutnou súčasťou dnešných životov detí. Prináša poučenie, zábavu, umožňuje nadväzovať kontakty a komunikovať s deťmi

živými žijúcimi v iných častiach sveta. No virtuálny svet tak ako aj reálny je plný skrytých hrozieb a nebezpečenstiev. Pri príležitosti Dňa počítačovej bezpečnosti sme sa 28.11. 2017 zúčastnili prednášky o rizikách internetu. Dozvedeli sme sa, čo znamenajú slová spam, hoax, phishing, počítačový vírus a ako pred nimi chrániť seba aj svoj počítač. Mladší žiaci si pozreli edukačné animované videá na webovej stránke ovce.sk a starší žiaci reálne či fiktívne zážitky ich vrstovníkov spracované v krátkych videách či prezentáciách. Jednotlivé príbehy boli tematicky zamerané na riziká sociálnych sietí, internetových priateľstiev, zoznamovacích stránok, ale aj na potrebu ochrany osobných údajov a súkromia. Získali sme aj informácie o tom, ako postupovať, keď sa cítime ohrození alebo na ktorých stránkach sa o danej problematike dozvieme viac. Poznatky, ktoré sme nadobudli, by nám mali pomôcť používať počítač naozaj bezpečne, lebo aj v svete počítačov je vždy najlepšou liečbou prevencia.

Mgr. A. Hajníková

Týždeň zdravej výživy

Sladkosti, slané pečivo, žuvačky, malinovky a energetické nápoje sú denne v rannom nákupnom košíku žiakov. Zákonní zástupcovia sa takto zbavujú zodpovednosti za výživu. Preto sa tretí októbrový týždeň v našej škole niesol v znamení zážitkového učenia o zdravej výžive. Témou týždňa boli zdravé alternatívy stravovania sa, ich úlohou bolo poukázať na nezdravé raňajky, desiata a obedy našich žiakov.

Na hodinách SJL, ETV, RVK, VLA, , MAT, VYV.... žiaci lúštili tajničky, čítali o zdravej výžive v duchu výroku „Nežijeme preto, aby sme jedli, ale jeme preto aby sme zdravo žili“, hrali pexesa, kreslili, maľovali a ôsmaci s Mgr.Tilňakovou modelovali ovocie a zeleninu. Zo žiackych prác sme na chodbe pavilónu „C“ urobili veľkú farebnú nástenku. 21. október je Dňom pôvodných odrôd jablák. Pôvodné odrody jabloní

nájdeme v humenskom skanzene vďaka projektu Vihorlatského múzea a Arboreta v poľských Belostraszycach. Pomôžu zachovať odrody jabloní, ktoré boli v tejto oblasti pestované po stáročia. Jablčká sa stali námetom mnohých aktivít. Vo velikánskom poučnom jablčku sme čítali ľudové múdrosti ako „Každý deň jablko, od lekára ďaleko“, „Jablko nepadne ďaleko od stromu“, „Čím viac jablák, tým menej chorôb“, o jablčku hovoríme ako o zabudnutom zázraku, o zbrani proti rakovine, dobrom lieku na srdce, proti astme, jablko je dobrým pomocníkom v boji proti chrípke, nachladnutiu, kašľu aj horúčke.

Najchutnejšie boli aktivity v našej kuchynke. Aj tam sa vzdelávame v rámci hodín pracovného vyučovania – práce v domácnosti - aj vďaka krásnym nástenkám o zdravej výžive od Mgr.Hvězdovej. Štvrtáci s Mgr.Hvězdovou a ŠKD s Mgr. Fedurcovou varili výbornú zeleninovú polievku a piekli jablkový koláč, piatáci s Mgr. Hájnikovou zvládli fajnové palacinky, šiestaci variantu A s Mgr.Karľovou a s PaedDr.Bicákovou pripravili výborné pečené zemiaky a džatky, šiestaci variantu B s PaedDr. Daňovou pripravili chutné a lacné zemiakové placky len zo zemiakov, obohatené postrúhaným ementálom. Siedmáci s Mgr.Račkovou napiekli sladké roládky z lístkového cesta plnené jablkami a slané so šunkou a s paradajkovým pretlakom. Deviatičky s PaedDr. Gerbocovou a s pani asistentkou Cárikovou pripravili zdravé, chutné jednohubky a pomarančový džús.

Veľké ďakujem patrí všetkým vyučujúcim za prípravu a realizáciu zážitkového učenia so svojimi žiakmi, ktorí veľmi radi navštevujú cvičnú kuchynku, no sú tvoriví aj na iných predmetoch. Veríme, že všetky zdravé dobroty budú naši žiaci pripravovať aj vo svojich rodinách a pre kamarátov pri vlastných oslavách.

PaedDr. V. Daňová

V rámci celoslovenskej kampane Červené stužky sa školy realizovali rôznorodé aktivity. Na vyučovacích hodinách biológie, vlastivedy, etickej výchovy a triednických hodinách prebiehali besedy so žiakmi na tému HIV/AIDS, v ktorých učitelia prístupnou formou priblížili páľčivý problém doby a nezodpovedný postoj k vlastnému zdraviu aj k zdraviu iných, najmä nevinných detí. Svoje pocity žiaci pretavili do výtvarných prác a pohľadníc, ktorými sa zapojili do súťažnej časti celoslovenskej kampane v Žiline. Zhotovili si červené stužky, ktoré im zdobili hrud' aj 1. decembra, keď v deň boja proti AIDS symbolicky bojovali za zdravie pohybovými aktivitami v cvičebni školy. Žiaci sa tešili a boli veľmi aktívni nielen v obľúbenom minifutbale, ale aj pre nich v novej aktivite –vo futbale posediačky.

PaedDr. V. Daňová

Superstar

V slovníku cudzích slov sa dočítame, že superstar je prvoradá, populárna, slávna osobnosť, superhviezda. Málokto však vie, že prvýkrát slovo superstar v spojitosti s niečím najlepším uviedla značka Adidas Originals v roku 1969 pre nové basketbalové topánky. Dnes je toto slovo v povedomí ľudí spojené hlavne so speváckou súťažou. Mnoho známych spevákov sa môže pýšiť týmto titulom a od 14.11.2017 do plejády „superstaristov“ pribudli nové mená. Sú nimi Dominika Jakubová a Norma Demeterová z III.A, ktoré s piesňou Ide poštár, ide zvíťazili v školskom kole Superstar, pod organizačným taktovkou p. učiteľky Karľovej. Spevákov pri ich speve na syntetizátoroch sprevádzali bývalí žiaci školy a svojou hrou vytvorili výbornú atmosféru aj počas prestávok. K spevákom sa mimosúťažne pridali aj p. učiteľky Bicáková a Karľová, ktoré zaspievali svoje obľúbené piesne. Výkony súťažiacich hodnotila nielen učiteľská porota, ale dôležité poradné hlasy mali aj diváci – žiaci, ktorí výkony jednotlivých súťažiacich ocenili rôznou intenzitou potlesku.

Mgr. Hajníková

Život netopierov

Netopiere oddávna v predstavách ľudí vystupovali ako krvilačné príšery, a to najmä kvôli ich výnimočným schopnostiam. Ako jediné cicavce vďaka kožnej blane na tele dokážu aktívne lietať a majú aj ďalšiu osobitú vlastnosť – echolokáciu, ktorá im umožňuje loviť a pohybovať sa v úplnej tme. Ak keď sa to nezdá, netopiere sú našimi častými spolubývajúcimi. Na Slovensku ich žije 28 druhov a určitá časť z nich nachádza svoje úkryty práve v našich obydliach, čo prináša aj nemálo problémov od hlasových prejavov, ktoré sú pre ľudský sluch dosť nepríjemné, cez znečisťovanie okien, vyvesenej bielizne trusom a močom až po prenikanie netopierov do bytov. To všetko má negatívne dopady na tieto drobné tvory. Ľudia ich často aj bezdôvodne likvidujú. Príčinami sú strach, predsudky a nedostatok informácií. Nové zaujímavé informácie o týchto tajuplných živočíchoch nám poskytla pani Ing. Anna Macková z CHKO Východné Karpaty. Priblížila nám ich život a premietla film o netopieroch a našich sťahovavých vtákoch. Pripomenula nám význam a dôležitosť ochrany nielen týchto živočíchov, ale aj celej prírody a životného prostredia.

Mgr. I. Lapšanská

Vlastiveda v múzeu

Lepšie je raz vidieť ako stokrát počuť. Vychádzajúc z tejto ľudovej múdrosti triedna učiteľka zorganizovala pre piatokov hodinu vlastivedy v priestoroch renesančného kaštieľa, kde sa nachádzajú expozície Vihorlatského múzea. Odborný výklad zabezpečil zamestnanec múzea p. Strakoš. Žiaci začali prehliadku umelecko-historickou expozíciou, ktorá odráža život a bytovú kultúru šľachty od obdobia renesancie až po 20.storočie. Postupne prešli jednotlivými miestnosťami, pričom každá z nich ich upútala niečím iným. V ornamentálnej izbe to bola zaujímavá výzdoba stien a klenby, v orientálnej izbe originálny čínsky porcelán, v izbe uhorských kráľov portréty panovníkov, v jedálni, salónoch, pracovniach či spálni drevený ručne vyrezávaný nábytok. Veľa otázok na sprievodcu mali aj pri prezeraní zbierky historických zbraní a poľovníckych trofejí. No najviac ich zaujali exponáty v prírodovednej časti múzea, ktoré korešpondovali s aktuálne preberaným učivom o živej prírode. Vystavené exponáty živočíchov žijúcich v našom regióne upevnili a rozšírili poznatky žiakov a zároveň povzbudili ich záujem o prírodu a jej ochranu.

Mgr. A. Hajníková

OBSAH

Jeseň	1 - 2
Jeseň očami umelcov	3 - 4
Európsky týždeň boja proti drogám	5
Nestaň sa otrokom	6
Sme proti násiliu a šikanovaniu	7
Bezpečne na internete	8
Týždeň zdravej výživy	9 - 10
Červené stužky	11
Superstar	12
Život netopierov	13
Vlastiveda v múzeu	14

PASTELKOVINY

časopis žiakov ŠZŠ na Tréblíčskej ul. v Humennom

Vydanie:

1 - 2017/2018

Ročník:

5.

Vydáva:

Špeciálna základná škola
Tréblíčska 16, 066 01 Humenné

Zodpovedný redaktor:

Mgr. Anna Hajníková

Redakčná rada:

PaedDr. Tatiana Gerbocová